

137 WOORDEN

Hoeveel woorden heb je eigenlijk nodig om je goed uit te drukken? Volgens sommige schattingen kent de gemiddelde volwassene er al gauw 20.000, en mensen die lang gestudeerd hebben soms zelfs dubbel zo veel.

Maar zijn die woorden allemaal écht nodig? Is het bijvoorbeeld nodig om *sinaasappel* te kennen als de meeste mensen je ook begrijpen als je *oranje vrucht* zegt? Zo'n twintig jaar geleden maakte een Canadese taalkundige, Sonja Lang, voor zichzelf een taal met maar ongeveer 120 woorden. Ze noemde die taal Toki Pona.

In de afgelopen twintig jaar hebben andere mensen het Toki Pona ook geleerd en er bijvoorbeeld YouTube-filmpjes in opgenomen. Er zijn nog een stuk of 20 woorden bij gekomen. In totaal kent het Toki Pona nu 137 woorden.

Die 137 woorden heb je als je een beetje doorzet binnen twee weken uit je hoofd geleerd. [Hier](#) vind je een beschrijving van het Toki Pona, inclusief een lijst van de 137 woorden. Of luister naar [dit liedje](#), waarin ze bijna allemaal gezongen worden. Zou jij alles kunnen zeggen met alleen die woorden?

Vragen en opdrachten

De vragen en opdrachten maak je individueel. Bij opdracht 3c en 3d leg je iets aan een klasgenoot voor.

Vraag 1a tot en met 1d kun je het best beantwoorden vóórdat je het artikel leest.

1a Misschien heb je het zelf ook ooit gedaan: een eigen taaltje maken dat je alleen met je beste vriend of vriendin deelt. Vaak gaat het dan om een zogenoemde geheimtaal of een geheimschrift (als het alleen om schrijven gaat). Zo ja, weet je nog wat de essentie was van die taal? Bijvoorbeeld letters verwisselen, tekeningen gebruiken, enz.

1b Waarom hebben sommige kinderen de neiging om zo'n eigen taal te creëren?

1c Kun je voorbeelden noemen van situaties waarin een geheimtaal van levensbelang is?

1d Aan welke voorwaarde moet een (goede) geheimtaal voldoen? En hoe is dat bij 'gewone talen'?

Lees het artikel en kijk ook goed naar de kaders (leestijd: circa 12 minuten).

2a Hoe is het Toki Pona ontstaan? Kun je het vergelijken met een geheimtaal?

2b Beschrijf in het kort (in het Nederlands) wat het Toki Pona is.

2c Waarin onderscheidt het Toki Pona zich van andere kunsttalen?

2d Marc van Oostendorp geeft in het artikel niet alleen een vrij uitvoerige beschrijving van het Toki Pona. Wat doet hij ook?

(vervolg op volgende pagina)

- 3a** Wat valt je op als je kijkt naar de klinkers en medeklinkers in de woorden van het Toki Pona? Welke regel geldt er blijkbaar?
- 3b** Welk basisidee ligt ten grondslag aan de vorming van woorden (denk ook aan ingewikkelde begrippen)?
- 3c** Nu moet je zelf iets proberen te schrijven in het Toki Pona. Bedenk een realistisch zinnetje dat je vandaag zou kunnen gebruiken, bijvoorbeeld: 'Ik had vanochtend een lekke band', 'Wat eten we vanavond?' of 'Morgen hebben we een proefwerk Frans.'
- 3d** Leg je Toki Pona-zin aan een klasgenoot voor en laat die vertalen wat er staat.
- 4a** In een reactie schrijft iemand dat het Toki Pona wel degelijk nut heeft. Welk?
- 4b** Ook de schrijver van het artikel laat zien welk nut deze taal heeft, hoewel hij aanvankelijk zegt dat het géén aantoonbaar nut heeft. Omschrijf dat nut in het kort.
- 4c** In hoeverre ben je het daarmee eens?

Antwoorden tweede onderwerp

- 1a** *Eigen antwoord.* De simpelste regel is misschien om af te spreken dat letters opschuiven in het alfabet: de a wordt een b, de b een c, enz. – en de z ten slotte een a. Maar zo'n geheimtaal is snel te ontcijferen (zie 1d).
- 1b** Zoals het woord al zegt: een geheimtaal bedenken kinderen vaak om geheimen, mogelijk hartsgeheimen, uit te wisselen die niet voor anderen bestemd zijn.
- 1c** In gevaarlijke situaties kan zo'n geheimtaal belangrijk zijn. In de Tweede Wereldoorlog bijvoorbeeld wisselden verzetsgroepen in Nederland informatie uit via gecodeerde berichten, die je kunt vergelijken met geheimtaal.
- 1d** Het is essentieel dat de geheimtaal heel moeilijk te ontcijferen is. Anderen mogen er niet achter komen wat er bedoeld wordt. Bij 'gewone talen' is het juist essentieel om helder en duidelijk over te brengen wat je bedoelt.
- 2a** Volgens het artikel is het Toki Pona ontworpen door de Canadese taalkundige Sonja Lang toen ze met 'sombere gedachten' (een depressie?) kampte. Het is dus ontstaan vanuit de behoefte om 'de zinnen te verzetten'. Het is zeker niet bedoeld als geheimtaal, maar het heeft wel kenmerken daarvan.
- 2b** Het Toki Pona is een minimalistische taal: met zo weinig mogelijk middelen (woorden, klanken) zo veel mogelijk uitdrukken.
- 2c** Het is niet ontworpen om echt als taal, als communicatiemiddel, te fungeren en de communicatie tussen mensen uit verschillende culturen te vereenvoudigen, wat juist wel juist het geval is bij bekende kunsttalen als het Esperanto.
- 2d** Hij spreekt duidelijk zijn grote waardering uit voor het Toki Pona. Dit is nu eens een andere taal dan we gewend zijn. Volgens Van Oostendorp heeft de taal geen aantoonbaar nut; het Toki Pona is vooral leuk, mooi en grappig (maar zie 4b).
- 3a** Klinkers en medeklinkers wisselen elkaar af, ongeveer zoals in het Japans. Medeklinkerclusters, zoals *schr-* en *-rfst* in het Nederlands, komen niet voor. Ook kent het Toki Pona geen gecombineerde klinkers (*au, ei, eu, ooi*, enz.)

3b Je gebruikt combinaties van verschillende woorden om je wat preciezer uit te drukken, zie de voorbeelden van 'sinaasappel' en 'hagel'.

3c en 3d *Eigen zin met vertaling.*

4a Volgens degene die de reactie schrijft, wordt het nut bewezen doordat je aan het Toki Pona veel plezier kunt beleven, omdat de taal mooi en ook nog grappig is.

4b Het Toki Pona dwingt je om je gedachten zo beknopt mogelijk weer te geven: met zo weinig mogelijk middelen, dus 'in een minimalistische vorm'. Hij ziet dat als een spel en een vorm van meditatie.

4c *Eigen oordeel.*